

SPORTLIKE MATKADE KLASSIFIKATSIOON

Kinnitatud EML volikogu
33. istungil 24. aprillil 2005

1. MATKADE NORMATIIVID

1.1. Sportlikke matku viiakse läbi järgmistes liikides: jalgsi-, suusa-, mägi-, vee-, jalgratta- ja automatkad.

1.2. Kestuse, pikkuse ja tehnilise keerukuse järgi jaotatakse sportlikud matkad I, II, III, IV, ja V raskusastme (r/a) matkadeks, veelgi raskemad on VI r/a matkad ehk ekstreemmatkad (vt. tabel 1)

Tabel 1

Matkaliigid ja min pikkus km	Matka	r/a	ja	min	Kestus	päevades
	I - 4	II - 6	III - 10	IV - 13	V - 16	VI - 20
Jalgsi	70	110	190	220	250	300
Suusa	70	110	200	250	300	300
Mägi	60	90	140	150	160	160
Vee (aerudega alustel)	80	120	170*	180*	190*	190*
Jalgratta	200	320	600	800	1100	-
Auto	1200	1500	2000	3000	3500	-

* Minimaalne pikkus jõematkal. Merematka minimaalne pikkus vt. veematka all.

1.3. Minimaalne kestus päevades on aeg, mis normaalse ettevalmistusega matkagrupil kulub marsruudi läbimiseks. Matka kestust võib pikendada võrreldes tabelis 1 tooduga, kui suureneb matka pikkus, looduslike takistuste arv ja keerukus, aga ka luureks ja kehva ilma jaoks jäetud varupäevade arvelt, kuid soovitatavalt mitte rohkem kui kahekordseks. Puhkepäevade optimaalne arv võiks olla kuni 20% matka üldkestusest.

1.4. Minimaalset marsruudi pikkust kilomeetrites võib vähendada vaid juhul, kui on tegemist marsruudi suure tehnilise keerukusega, kuid mitte üle 25% võrreldes tabelis 1 tooduga.

1.5. Matkamarsruut läbitakse ühe matkareisi raames, vaid ebahuvitava lõigu vahelejätmiseks võib marsruudi sees kasutada välist transpordiabi.

1.6. Marsruudi tehnilise keerukuse määrab takistuste iseloom, hulk ja mitmekesisus, matkaliigiti on need erinevad ja kõrgema r/a matkal on takistused keerukamad, kusjuures igale raskusastmele vastab talle iseloomulike takistuste keerukuse tase. Matkal minimaalselt nõutava keerukuse vähendamisega kaasneb matka r/a madaldamine.

1.7. Matkamarsruudi raskusaste määratakse selle võrdlemisel antud regiooni kohta väljatöötatud klassifitseeritud marsruutidega, kusjuures matka tehniline keerukus, mitmekesisus ja looduslike takistuste iseloom ei tohi olla madalamad kui antud regiooni sama r/a klassifitseeritud marsruudil. Marsruudi pikendamine ilma et muutuks takistuste iseloom, ei anna alust matka r/a tõstmiseks.

1.8. I r/a matkadest lühema pikkuse ja kestusega matkad kuuluvad raskusastmeta matkade (m/r) hulka. Nende alla kuuluvad puhkepäeva- ja noortematkad.

2. NÕUDED SPORTLIKUST MATKAST OSAVÕTJALE, GRUPIJUHILE JA GRUPI KOOSSEISULE

2.1. Põhilised nõuded matkast osavõtjale ja juhile, aga samuti grupi koosseisule on toodud tabelis 2.

2.2. Täiendavalt tabelis 2 märgitule võivad IV ja V r/a matkadel 1/3 grupist moodustada kahe astme võrra madalama matka kogemusega matkajad, III r/a matkadel – matkakogemuseta matkajad.

2.3. I r/a jalgsi-, suusa- ja jalgrattamatkadele lubatakse minimaalse vanusega 13 aastat, II r/a – 14 aastat ja III r/a – 15 aastat.

Tabel 2

Matka r/a	Kogemus liigis	samas (liigiti)	matka-erinev)	Min. vanus		Min. osav. arv	Min. liiklusv arv	
	Osa-võtja	Juht		Osa-Võtja	Juht	Liigiti erinev	Paate (parvi)	autosid
		osavõtt	Juhtim.					
I	0*	0 või I	0 või m/r	14(13)	18	1-2	1/2	1
II	0 või I	I või II	0 või I	15(14)	19	2	2/3	1
III	I või II	II või III	II	16(15)	20	2-4	3	2
IV	III	IV	III	17	21	2-6	3(2)	2
V	IV	V	IV	18	22	2-6	3(2)	2
VI	V	VI	V	19	25	2-6	3(2)	-

*Matkakogemus puudub

2.4. I ja II r/a matkadel võivad 1/3 grupist moodustada tabelis märgitud vanusest nooremad lapsed, kui nad osalevad koos vanemate või lähedaste sugulastega, kes vastutavad nende laste eest.

2.5. Minimaalne grupi koosseis I ja II r/a matkadel võib sõltuvalt matkarajoonist ja sidevahendite olemasolust olla vähendatud kuni ühe inimeseni.

2.6. Ekstreem- ehk VI r/a matka grupis peab olema grupijuhhi asetäitja ja ta peab omama V r/a matka juhtimise kogemust.

2.7. Kui madalama r/a matkal on kõrgema r/a matka takistused, on nõutav kogemus, mis esitatakse sellise r/a matkast osavõtuks ja juhtimiseks, millise takistused on lülitatud marsruuti.

2.8. Veematka grupijuhil peab olema osavõtu ja juhtimise kogemus samas veesõiduki liigis.

2.9. IV – VI r/a veematkal peab osavõtjal olema kogemus eelseisval matkal kasutatava veesõiduki liigis või süstal.

2.10. Automatka juht peab omama autojuhiluba. Automatkast osavõtja peab omama autojuhiluba või olema kaardilugeja. Grupis peab olema vähemalt üks vahetusjuht. Automatk arvestatakse liiklusvahendi juhtidele, kaardilugejatele ja mitte rohkem kui ühele vahetusjuhile liiklusvahendi kohta. Ülejäänud on reisijad.

2.11. Hooajavälise matkade osavõtjatel ja juhtidel peavad olema sama r/a matka kogemused harilikes tingimustes või astme võrra madalama hooajavälise matka kogemused.

2.12. Kombineeritud matkadest osavõtjatel ja juhtidel peavad olema vastavad kogemused nendes matkaliikides, mis võimaldavad läbida kombineeritud marsruudi vastavaid lõike.

2.13. Klassifitseeritud mäekuru või tipumarsruudiga matkal peab osavõtjail olema matkal esinevast maksimaalsest ühe kategooria võrra madalama mäekuru või tipumarsruudi läbimise (juhil läbimise juhtimise) kogemus. Juhil peab lisaks olema sama kategooria kuru või tipumarsruudi läbimise kogemus osavõtjana.

2A mäekuru või samaväärse tipumarsruudi läbimiseks võivad 1/3 grupist moodustada 1A kogemusega osavõtjad, 1B mäekuru või samaväärse tipumarsruudi korral võivad 1/3 grupist moodustada kogemusteta osavõtjad.

2.14. Kui matkal ületatakse 5000 meetri piir, on osalejatel vajalik kõrguskogemus, mis ei erine matka maksimaalsest üle 1200 meetri.

2.15. Mäekuru või tipumarsruudi esmaläbimisel on nii juhil kui osavõtjal vajalik sama raskusega mäekuru või tipumarsruudi läbimise (juhil juhtimise) kogemus, vaid 1/3 osalejatest võivad olla kategooria võrra madalama mäekuru või tipumarsruudi läbimise kogemusega.

2.16. Jalgsimatkal võivad 1/3 grupist moodustada kavandatavast matkast mitte rohkem kui ühe r/a võrra madalama mägi- või suusamatka kogemusega matkajad.

2.17. Suusamatkal võivad 1/3 grupist moodustada kavandatavast matkast vähemalt ühe r/a võrra kõrgema mägi- või jalgsimatka kogemusega matkajad.

2.18. Mägimatkal võivad 1/3 grupist moodustada kavandatava matkaga vähemalt sama r/a jalgsi- või suusamatka kogemusega matkajad, kes vastavad käesoleva klassifikaatori punkti 2.13. nõuetele.

3. MATKALIIKIDE ISEÄRASUSED

3.1. Jalgsimatka

3.1.1. I r/a matka võib sooritada ka üksinda, matkaja peab sel juhul olema vähemalt 18 aastane. II r/a matkal on nõutav 2 osalejat, alates III r/a matkast 4 osalejat.

3.1.2. I ja II r/a matkast osavõtjalt matkakogemust ei nõuta, juhul nõutav sama astme osavõtu kogemus ja II r/a matka juhtimise korral I r/a matka juhtimise kogemus.

3.1.3. Kaks korda läbitud teepikkus radiaalidel arvestatakse koefitsiendiga 0,75.

3.2. Suusamatk

3.2.1. I r/a matka võib sooritada ka üksinda, matkaja peab sel juhul olema vähemalt 18 aastane. Alates II r/a matkast on nõutav 2 osalejat.

3.2.2. I ja II r/a matkast osavõtjalt matkakogemust ei nõuta, juhul nõutav sama astme osavõtu kogemus, I r/a juhtimisel m/r matka juhtimise kogemus ja II r/a matka juhtimise korral I r/a matka juhtimise kogemus.

3.3. Mägimatk

3.3.1. R/a matka sooritamiseks on nõutav 2 osalejat.

3.3.2. I r/a matkast osavõtjalt ja juhilt matkakogemust ei nõuta, 1/2 II r/a osavõtjatest peab olema I r/a matka kogemus. Juhil peab II r/a juhtimiseks olema II r/a matkast osavõtu kogemus.

3.3.3. Nõuded mägitatka marsruudile on esitatud tabelis 3.

Tabel 3

R/a	Vert + * km(min)	R/k** kurud (min)							Hooaja- väline	
		Kokku	1A	1B	2A	2B	3A	3B	km	Vert +
I	2,5	2	2						50	2
II	3,5	3	1	2					70	3
III	6	4		1	2				110	5
IV	8	5		1	1	2			130	6
V	10	6			1	1	2		140	8
VI	11	7				1	2	1	140	9

* Vertikaalne tõusukilometraaz

** Klassifitseeritud (raskuskategooriaga) mäekuru

3.3.4. Matka r/a nõuete täitmiseks võib raskuskategooriaga kurude ületamise asemel läbida sama hulga samaväärse tehnilise raskusega tipumarsruute.

3.3.5. Kui vähemalt üks marsruudi minimaalnõuetest, kas pikkus või vertikaalne tõusukilometraaz on täidetud (nii hooajal kui hooajaväliselt), on aktsepteeritav teise nõude alatäitmine kuni 25% ulatuses, juhul kui ei ole toimunud marsruudi pikkuse lühendamist punktis 1.4. märgitu kohaselt.

3.3.6. Hooajavälise matka korral hinnatakse mäekurude/tipumarsruutide raskused kategooria võrra raskemaks, s.t. näit. 2A kuru ületamine hooajaväliselt loetakse samaväärseks 2B kuru ületamisega hooajal.

3.3.7. Raskeima mäekuru või tipumarsruudi läbimisele peab eelnema vähemalt üks kategooria võrra lihtsama kuru või tipumarsruudi läbimine.

3.4. Veematk

3.4.1. Veematka miinimumnõuded on esitatud tabelis 4.

Tabel 4

Matka aste	Osa- võtjate arv	Matka pikkus (km)	Matka kestus (päevi)	Paatide (parvede) arv	Tehniliste elementide/ lõikude loend ja kirjeldus
I	2 (1)	80	4 (5-6)	2(1)	Jm: I/2, *
		80			Mm: max kaugus 0,5 km
II	2	120	7	2	Jm: I/1-3, II/2-5
	3	120		3	Mm: max kaugus 3 km
III	4	170	10	3	Jm: II/1-3, III/2-5
		200		3	Mm: max kaugus 8 km
IV	6	180	13	3(2)	Jm: III/1-3, IV/2-5
		250		3	Mm: max kaugus 15 km, Tõusulaine, hoovused,
V	6	190	16	3	Jm: IV/1-3, V/2-5
		320		(2)	Mm: max kaugus 20 km Tõusulaine, hoovused, hajujää
VI	6	190	20	3	Jm: V/2-5, VI/2-3
		450		(2)	Tõusulaine, hoovused, hajujää Õöpäevased ülesõidud

* Jm – jõematk; Mm – merematk; max kaugus – maksimaalselt lubatav kaugus kaldast või siis maksimaalselt lubatav ülesõidutee pikkus (ületatava väina laius) = kahekordne max kaugus. V/2-5 tähistab 5. astme matka tehnilisi elemente vahemikus kahest kuni viieni.

3.4.2. I r/a jõematka võib I r/a kogemusega matkaja sooritada ka üksinda, ta peab sel juhul olema vähemalt 18 aastane.

3.4.3. I ja II r/a matkast osavõtjalt matkakogemust ei nõuta, juhul nõutav sama astme osavõtu kogemus, I r/a juhtimisel m/r matka juhtimise kogemus ja II r/a matka juhtimise korral I r/a matka juhtimise kogemus.

3.5. Jalgrattamatk

3.5.1. I r/a matka võib sooritada ka üksinda, matkaja peab sel juhul olema vähemalt 18 aastane. II r/a matkal on nõutav 2 osalejat, alates III r/a matkast 4 osalejat.

3.5.2. I ja II r/a matkast osavõtjalt matkakogemust ei nõuta. Juhil peab II r/a matka juhtimiseks olema I r/a matkast osavõtu kogemus.

3.6. Automatk

3.6.1. I ja II r/a matkast osavõtjalt matkakogemust ei nõuta, I r/a juhul nõutav sama astme osavõtu kogemus ja kõrgemate r/a matkade juhtimise korral astme võrra madalama r/a matka juhtimise kogemus.

4. MATKAREGIOONIDE MAKSIMAALSED RASKUSASTMED

4.1. Põhiliste matkaregioonide maksimaalsed matkade raskusastmed matkaliigiti on esitatud tabelis 5.

Tabel 5

Regioon	matkaliik					
	jalgsi	suusa	mägi	vee	jalgratta	auto
Baltikum				II	II	I-II
Lõuna- ja Kesk-Soome				III		II
Põhja-Soome				III		IV
Norra				V		V
Skandinaavia mäed						V
Lõuna- ja Kesk-Rootsi						II
Põhja-Rootsi				IV		IV
Koola poolsaar	III	V		IV		V
Karjala	III	III		III		IV
Venemaa Euroopa osa põhjaosa	III	IV		IV	III	V
Venemaa Euroopa osa kesk- ja lõunaosa, Valgevene, Ukraina	II	II		II	III	IV
Tatrad ja Karpaadid	II	III		III	IV	IV
Kesk- ja Lääne-Euroopa				III		III
Kesk-Euroopa mägi-alad						V
Kõrg-Tatrad						V
Lääne-Alpid			V	V		
Ida-Alpid			IV	V		
Püreneed ja Sierra Nevada			III			
Lääne-Kaukasus	IV		V	V	V	
Kesk-Kaukasus	II		VI		V	
Ida-Kaukasus	V		V		V	
Taga-Kaukaasia	IV	V	III	IV	V	V
Uurali põhjaosa	III-V	IV-VI		III		V
Kesk- ja Lõuna-Uural	III	III		III	V	IV
Lääne-Siber	III	IV			IV	
Kesk-Aasia ja Kasahstani lausmaa	IV				V	V
Pamiiri-Alai	II		VI	V		
Pamiir	II		VI	V		V
Lääne-Tjan-Šan	IV		IV	V		
Põhja-Tjan-Šan	II		V	V		
Kesk-Tjan-Šan	II		VI	V		

Altai	V	VI	VI	V	V	
Džungaaria	II		IV	V		
Kuznetski Alatau	IV	V		IV		
Sajaanid	V	VI		V		
Taimõr ja Putoraana platoo	VI	VI		V		
Krasnojarski krai	V	V		V		
Lähis- ja Taga-Baikal, Kodar	V	VI		V	V	
Habarovski krai, Primorje	V	V		IV	V	
Kamtšatka	VI	VI		IV		
Sahhalin, Kuriili saared	V					
Jakuutia, Magadani obl., Tšukotka	VI	VI		V		
Lähis-Ida						V
Himaalaja, Karakorum			VI	V		
Sise-Aasia mägiad			VI			
Aasia ida- ja lõunaosa				V		V
Aafrika				V		V
Indoneesia				IV		
Austraalia						
Uus-Meremaa			IV	V		
Island				IV		
Gröönimaa				V		
Põhja-Jäämere saared				V		
Põhja-Ameerika				V		V
Alaska			VI	V		
Kaljümäestik			V	V		
Ladina-Ameerika				V		
Lõuna-Ameerika				V		
Andid, Patagoonia			V	V		
Antarktika						

Aprill 2005